

NAŠ IZBOR

Utjecaj civilnog društva na kulturnu politiku

Barbara MATEJČIĆ

Što je to civilno društvo i ima li ga u Hrvatskoj? Ta su pitanja, koja se čine banalnim pa možda i suvišnim sve dok ne počne razgovor o toj temi pa se vrlo brzo razvije u diskusiju, u temeljima

knjige »Mediji, kultura i civilno društvo« (izdanje Jesenskog i Turka i Hrvatskoga sociološkog društva). Objavljeni tekstovi nastali su u okviru istraživanja na znanstvenom projektu »Medijski, komunikacijski i kulturni aspekti civilnog društva«, koji se od 2002. do 2006. godine izvodio u Institutu za međunarodne odnose.

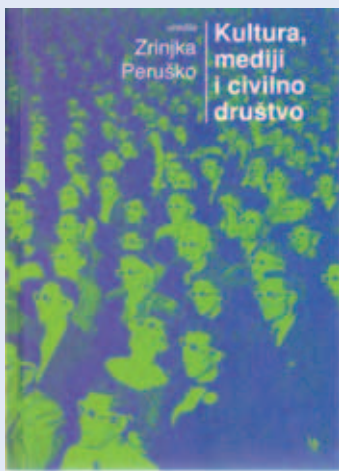
Objavljenim tekstovima se prije svega nastoje probuditi ta pitanja, a ponegdje se daju i odgovori na njih te se kroz tri cjeline analizira civilno društvo. U prvom se dijelu razmatraju oblici komunikacijske i medijske povezanosti s radom civilnog društva, odnosi između masovnih medija, javnosti, publike i civilnog društva.

U drugome se razmatra uloga civilnog društva u kulturnom sektoru, a u trećemu su izneseni rezultati istraživanja razumijevanja civilnog društva u Hrvat-

skoj, koje je provedeno metodom fokus grupa, u kojima su bili znanstvenici, predstavnici kulturnih udruga i predstavnici medija.

Civilnog društva, dakako, ima u Hrvatskoj, iako se još ne možemo složiti oko definicije što točno taj pojam pokriva, ali možemo prepoznati kada je i u kojoj sferi aktivno. Rasprave o civilnom društvu kod nas započele su još prije promjena 1989. godine, no civilno je društvo još uvijek slabo uključeno u kreiranje kulturne politike. Nekim od tekstova objavljenih u knjizi potvrđuje se teza da se odnos civilnog društva u kulturi i države iscrpljuje s jedne strane kroz odnos financijera i financiranoga, a s druge preuzimanjem aktivnosti koje bi država trebala obavljati na »leđa« civilnoga sektora.

Neke od tema koje se objavljenim tekstovima otvaraju mogućnost su kontrole medija od strane civilnoga društva, što su pripadnici civilnoga društva ocijenili nužnim (u okviru istraživanja IMO-a), dok se medijski djelatnici protive takvoj ulozi civilnoga društva. U svakom slučaju, jako zanimljiv i potreban zbir tekstova.

»Mediji, kultura i civilno društvo«, Jesenski i Turka, Hrvatsko sociološko društvo, Zagreb, 2008., str. 230

LITERARNI UŽITAK

Preporuka Sanje Lovrenčić

Potonulo književno blago

Tri knjige koje bih preporučila međusobno su vrlo različite: biografija Antonina Dvoraka iz pera Josefa Škvoreckog, nespretno prevedenog naslova »Jedna Dvořakova ljubav« (na štetu krasnog originala »Scherzo capriccioso, veseli san o Dvoraku.«), roman Siegfrieda Lenza »Zavičajni muzej« i knjiga koja mi uvijek iznova vraća povjerenje u umjetnost riječi, »Nevidljivi gradovi« Itala Calvina.

Sve tri odavno su prevedene na hrvatski i o njima se svojevremeno dosta i pisalo, no čini mi se da su, poput nekih drugih sjajnih knjiga, potonule u pretjeranom izobilju autora i naslova.

U romanu o Dvoraku Josefa Škvoreckog, koncentrirajući se na godine što ih je kompozitor proveo u Americi, Škvorecky oslikava Dvořakov život, pa i ljubavi, kroz glasove njegovih različitih sudionika. Svaki glas ima svoj način govora, vlastiti tempo, ponekad i dijalekt. A cjelina, sa svojim ironičnim pomacima, nizom živih, neobičnih likova i poigravanjem glazbenim

motivima, zrači nekom toplom zaigranošću i daleko nadilazi uobičajene ambicije i umjetničke dosege biografskog teksta.

S romanom Siegfrieda Lenza srela sam se relativno kasno, nakon što me niz dojmivih citata rasutih po tuđim tekstovima natjerao da napokon posegnem za njim. Napisan je u prvom licu, kao duga isprekidana ispovijest glavnog junaka, virtuozna čilimarske umjetnosti, koji leži u bolnici na-

kon što je spalio svoje životno djelo - zavičajni muzej Mazurije. Teška su vremena u kojima živi Lenzov Zygmont Rogalla: pred očima čitatelja protječe prva polovica 20. st. u zabačenom njemačkom gradu, zajedno s usponom nacizma, ratom i konačnom katastrofom.

No pisac uspijeva govoriti i o velikim, teškim temama kroz izobilje konkretnoga i pojedinačnoga, virtuozno izbjegavajući opća mjesta. Njegov humanizam, u kojemu nema jednostavnih rješenja, povezan je s izvannrednom sposobnošću tkanja sugestivnih slika.

Zaista su magični »Nevidljivi gradovi« Itala Calvina. Dok Calvinov Marco Polo pripovijeda Kublaj kanu o gradovima što ih je vidio putujući, pred nama se niže nešto poput kristala u kojima čudnom jasnoćom vidimo obličja vlastitih maštarija i čežnji, slutnji i sjećanja. Ne bih htjela završiti ovu preporuku, a da ne spomenem, istim redom i prevodioce: Predrag Jirsak, Nedeljka Paravić i Tatjana Peruško.

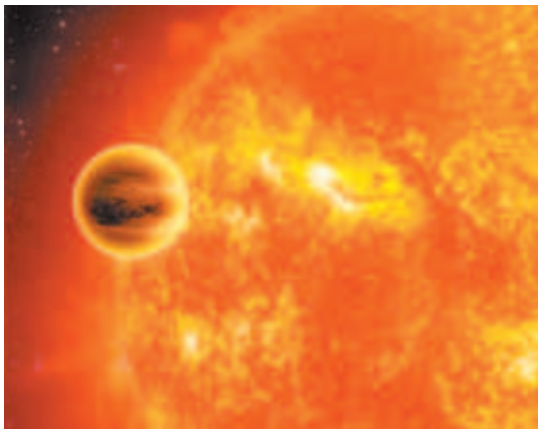
ZANIMLJIVOSTI IZ SVIJETA KNJIGA

ZAPOČINJE KONVENCIJA SFERAKON

Znanstvenofantastični vikend

SFerakon, 31. najveća konvencija znanstvene fantastike u ovom dijelu Europe, započinje u petak, 24. travnja, na Fakultetu elektrotehnike i računarstva. U tri dana ljubitelji SF literature imat će priliku uživati u velikom sajmu knjiga, radionicama, predavanjima, okruglim stolovima i druženju.

Fizičar i znanstvenofantastični entuzijast Zdenko Franić održat će predavanje o znanstvenoj fantastici u hrvatskom stripu, Dejan Barić priredit će izložbu fotomanipulacija, a pisac Aleksandar Žiljak održat će predavanje i projekciju jednoga od najcjedenijih sovjetskih znanstvenofantastičnih filmova »Aeliti«. Planiran je i premijerni »cosplay« (kostimirana zabava) u Hrvata, neka vrsta performansa kosti-

miranih likova iz mangi. Počasni gost SFerakona 2009. je kanadski pisac fanatistike R. Scott Bakker kojega društvo SFera dovodi u Hrvatsku u suradnji s Algoritmom kako bi predstavio hrvatski prijevod »Tisućslojne misli«, završne knjige svoje trilogije »Princ ničega« i roman »Rasudnoko«, prvu knjigu iz

svoje nove serije »Aspekt-Car«.

Središnji dio konvencije, koji je na programu u subotu, skupština je na kojoj se uručuju nagrade pobjednicima SFerina natječaja za najbolje literarne i likovne radove djece osnovnih i srednjih škola te nagrade Sfera za najbolja žanrovska književna i likovna ostvarenja domaćih autora u protekloj godini. [I. K.]

NOVA KNJIGA DANA BROWNA

Pet milijuna izgubljenih simbola

Nastavak »Da Vincijeva koda«, bestseler pisca Dana Browna, u svjetske knjižare stiže sredinom rujna, izvijestili su američki pisac i njegova izdavačka kuća. Roman pod nazivom »The Lost Symbol« (Izgubljeni simbol) ponovno oživljava profesora povijesti i simbologa Roberta Langdona s kojim smo se sprijateljili čitajući prethodne demonične knjige »Anđeli i demoni« i »Da Vincijev kod«. Radnja novog romana događa se tijekom 12 sati, a baš kao što su nastojale i njene prethodnice »otkriva fascinantne uvide u strogo čuvane povijesne tajne«.

Dan Brown ne odustaje od iskušane formule adrenalinskog, lako čitljivog trilera, a novo će ostvarenje biti tiskano u pet milijuna primjeraka. Sam autor je izjavio da mu je najveći problem bio pet godina istraživanja

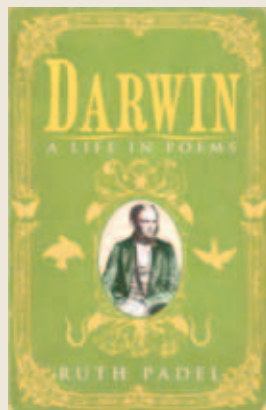

provedenog u svrhu pisanja, pretočiti u minijatureni vremenski okvir od samo dvanaest sati. Njegova knjiga »Da Vincijev kod« prodana je u više od 80 milijuna primjeraka širom svijeta, a prašinu je podigao tezom da su Isus Krist i Marija Magdalena, suprotno vjeronjanju, bili u ljubavnom odnosu i da imaju živuće potomke. Prema Brownovoj prvoj knjizi snimljen je istoimeni hit film 2006. godine, s glumcem Tomom Hanksom u glavnoj ulozi, a isti glumac tumači lik profesora Langdona i u filmskoj verziji romana »Anđeli i demoni« koja će se

početi prikazivati sredinom svibnja. Iako knjiga »Izgubljeni simbol« još nije stigla na police, iz Columbia Picturesa su objavili da se neće dugo čekati na treći film snimljen po Brownovim romanima. [I. K.]

INOZEMNI HIT

Darwinu za rođendan

Ruth Padel »Darwin: A Life in Poems«

Prije dvjesto godina svijet je ugledao čovjek koji je osmislio teoriju evolucije, pa je ova godina po tom velikanu proglašena Darwinovom godinom. Kakav bi poklon jedna pra-pra-pra-unuka mogla pokloniti svome pra-pra-pra-djedu u njegovoj godini? Pa ako je riječ o pjesnikinji, onda nema boljeg poklona od pjesama. Upravo je to napravila Ruth Padel i ispustila biografiju slavnog pretka u stihovima. U mnoge su pjesme izravno ugrađene Darwinove riječi uzete iz njegovih knjiga, pisma i bilježnica pa je zbirka pokušaj da se uhvati Darwinov glas. Kritičari su pjesme ocijenili kao inteligentne i originalne.

USKORO U KNJIŽARAMA

Tomica Šćavina: »Unutarnji kompas - Prepoznajte svoj smjer«, Planetopija, Zagreb

Koliko često se zaista zagledamo u sebe, svoje odnose s drugima i cjelokupnom stvarnošću? Mlada psihologinja Tomica Šćavina povezuje psihologiju i duhovnost propitujući granice naših životnih uvjerenja kako bi nas potakla na promjene u razmišljanju i doživljavanju svijeta. Zanimaju li vas odgovori na pitanja kao što su: tko je bog, što je smisao života, što je duhovno i gdje je granica stvarnosti i iluzije, svako ko pročita knjigu koja pokušava otvoriti mogućnost izgradnje nove, individualne dimenzije duhovnosti usklađene s pojedincem, a ne s duhovnim konceptima i sustavima.

Pripremile: Ines Kotarac i Barbara Matejčić

Kevin Vennemann: »Pokraj Jedenewa«, Novela, Zagreb

Kevin Vennemann jedan je od najtalentiranijih njemačkih pisaca mlađe generacije. Izrazito sugestivnan roman »Pokraj Jedenewa« opisuje univerzalno iskustvo traume iz perspektive sestara blizanki, koje se kriju pred razbjesnjelom gomilom seljaka u kobnom pohodu imanjima vlastitih susjeda. Stapajući sadašnjost i prošlost, snove i javu, Vennemann je stravične događaje u anonimnom poljskom selu u Drugome svjetskom ratu iskoristio kao potragu za pitanjem odakle dolazi ukorijenjena mržnja.